

Xin g i ông ta là ông X. Đ tránh phi n ph c. Th i bu i bây gi , con ng i đ b ch p mữ b t c lúc nào và b i b t c ai.

trên ch p xu ng là nhà c m quy n – h ng này đông l m và r t... v ng tay ngh vì đã t ng hành ngh này c m y ch c năm. đ i ch p lên là k ti u nh n – h ng này th ng th y xu t hi n khi có bi n c hay khi th y chánh quy n đa nghi nh Tào Tháo; h ng này hành đ ng theo th i c nên tay ngh l m khi còn v ng; h không đông nh ng r t nguy hi m b i vì h gi ng nh m i ng i nên khó mà nh n đi n ! ngang v i mình mà ch p mữ mình là m y đ a mà mình th ng g i là b n hay chi n h u hay đ ng chí – h ng... m c đ ch này m i b t tay ôm hôn mình th m thi t đó, v y mà hôm sau đã “tr c xé l ” b i vì cái đít c a h đòi cái gh và cái m t c a h mu n đ c... b b ng cái nia (đ đ c th y là ... đ i đi n !) ; h ng này không c n tay ngh khéo nên cách ch p mữ thi u... t nh ! Nói chung, h ng ch p mữ nào cũng ch ch p ng i có tên tu i đàng hoàng ch ch ng ai ch p mữ m t k vô danh. Cho nên, g i nhân v t trong chuy n sau đây là ông X đ ng tr thành k vô danh, kh i b ch p mữ ! (Xin l i ! Tôi h i dài dòng ở đây t i vì tôi mu n m i ng i đ u th y tôi “rõ nh ban ngày”, đ đ ng ai... ch p mữ tôi “có ý đ này n ”. Đa t).

Bây gi thì xin nói đ n ông X.

Hồi thời trẻ – thời mà sau này “đồng chí” gọi là ngày – ông X làm việc cho một hãng tư cá ngoạ quốc. Ông làm việc lâu năm và rất đợc lòng nên ban giám đợc giao cho ông nhợng chợc vụ quan trọng và quyợn hạn vụ tài chính thợt rợng rãi. Đợc thợc hiợn nhợng chợc ng trờng xây đợng đợc số cá a hợng, ông thợng xuyên giao đợc với chánh quyợn. Nhợ vụ, ông “quen lợn” nhiợu trong cợ hai giợi dân số và quân số.

Đợc a vụ nhợ cá a ông, con ngợi đợ bợ cảm đợ vì tợ lợi. Chợng có gì khó hợ t. Chợ cợ n “nhợ mợ t” mợ t chợc là nhà thợu số biợ t cách đợ nợ n. Chợ cợ n “biợ t phợ i quyợ y” mợ t chợc là vô “áp phe” riêng cho mình. Chợ cợ n “bợp chợ t bợ t bợ” mợ t chợc là hợ t chân nhợng đợ a không theo bè cánh...

Ông X lợi không thuợc hợng “biợ t làm ăn” nhợ kợ trên. Ông lợn lên trong mợ t gia đờng theo Khợng giáo, lợ y “nhợn nghợa lợ trí tín” làm phợng chợm, luôn đợ cao giá trợ đợ o đợ c cá a con ngợi. Cho nên làm việc cho hợng gợn hai mợi năm mà không thợ y ông... “xợ múi” chợc gì hợ t ! Bợ n bè có đợ a chê ông nhất. Ông cợ i: “Thợ tao nhất mà tao giợ tròn liêm số. Cái đợ mợ i là cái khó. Ngợi ta có thợ chê tao nhợ mà đợ đã chê tao. Chợ không ai dám khi đợ tao hợ t. Cái phợc cá a tao là đợ chợ đợ !”.

... 30 tháng tợ 1975. Ông X đợ không di tợ n. Nghợ rợng mình làm việc cho hợng tợ, lợ i là hợng cá a ngoạ quốc, chợ cợ “hợ không làm gì đợu”. Chợng dợ quân mũ tai bợo (Giợ i phợng miợ n Nam) và quân nón cợ i (bợ đợ i) vào Nam tiợ p thu tuợ t tuợ t. Hợng công hợng tợ gợ, lợ n nhợ giợ cũng “đợ p” hợ t rợo (Trợ c đợ, hợ có tuyên bợ “không đợng tợ i cây kim số i chợ cá a dân”, và số thợ t, hợ đợ làm đợng nhợ vụ, mợ i chợ t ! Bợng cợ là hợ đợ lợ y hợ t, chợ chợ a có... cây kim số i chợ ! Cho nên, có thợ y ai thợ a gợ i rợng bợ cách mợng... cợ p mợ t cây kim số i chợ đợu ? Vụ mà sao ai cũng nói hợ “nợi mợ t đợng mà làm mợ t nợ o” hợ t ! Oan cho hợ ! Có đợ u là vụ i “cây kim số i chợ”, ngợi dân không biợ t... “làm khợ gì ăn”. Chợ còn có nợ cợ may cái miợng lợ i đợ khợ i phợ i ăn, khợ i phợ i nói !).

Hợng cá a ông X bợ quân mũ tai bợo mang bí số K7 tiợ p thu. May cho đợng: ngợi đợ n đợ u toán tiợ p thu là ngợi chú bà con đợ khu hợ i khợng chiợ n 1945. Nhợ ông này can thiợ p nên ông X không bợ đợ i tợ o, nhợng bợ đợ i đợ “hợ tợng công tác” đợ mợ t kho hóa chợ t (Sợ che chợ ngợ i thân nhợ vụ rợ t hiợ mợ y trong chợ đợ. Và có lợ vì vụ mà chợ a đợ y sáu tháng sau, ông cán bợ đợ bợ cho “vợ vợ n” mợ cợ đợ u chợ a tợ i hợng tuợ i !).

Bợ y giợ, ông X ăn lợng 80 đợng. Trong khi ngợi tài xợ cũ cá a ông lãnh 90 đợng ! Ông đợ cợ phát lợng mợ i tháng hai kợ. Mợ i kợ là 40 đợng nhợng bợ giợ lợ i 2 đợng đợ cho vào số tiợ t kiợ m (Nhà Nợ cợ lo cho dân chí tình nhợ vụ y mà vợ n có ngợi không bợng lòng. Lợ thợ t !).

B y gi , vì t t c ngân hàng đ u b t ch thu, nên ti n c a mà ông X đ trong ngân hàng c a ng k nh đã... cúng cô h n ! Ông X tr ng tay và... tr ng m t.

B y gi , v con ông X rã ra đi làm trong m y t h p. Hai đ a nh nh t nhà dán bao gi y b m i cho b n hàng ngoài ch gói đ . Ông X bán l n xe c , bàn gh t ...

Nhi u khi ông th m nghĩ: “Mình đã t hào gi tròn liêm s t m y m i năm. Bây gi ... đ i l y cái ăn cũng không đ c. Ph i chi h i đó mình nh m m t làm b y, mánh mung ch p gi t đ y túi r i bay ra ngo i qu c , thì bây gi mình đâu có ng i đây nhìn cái kh c c a v con ! Ri t r i không bi t là mình khôn hay mình d i n a”.

Hôm nay là ngày ông đi bán chi c xe đ p c a ông. Ông đã tính k : đ p xe ra ch th ng nh s a xe đ p góc đ ng xin nó cho đ ng nh đ bán; đ đó ng i qua l i cũng đông và ng i ghé vào b m bánh hay s a xe cũng th ng; th nào cũng có ng i h i mua. Sau khi lau chùi s ch s chi c xe, ông l y m t mi ng bìa c ng vi t lên đó “Bán xe đ p” r i khoét l x s n dây đ mang ra c t t i ch . V a làm ông v a nghĩ đ n thân ph n c a mình, đ n cái liêm s mà ông đã đeo đ ng t bao nhiêu năm. Ông c i chua chát: “Cái liêm s không giá tr b ng chi c xe đ p !”. B ng ông n y ra m t ý, v a hài h c v a táo b o: “T i sao mình không treo b ng bán cái liêm s ? C i ch i, s gì ?”. V y là ông l y m t mi ng c c-tông, n n nót vi t lên đó hàng ch “Bán cái liêm s . B o đ m 20 năm ch a s t m ”. Khoét l x dây xong, ông cho h t vào túi xách, đ p xe ra ngõ.

Th ng nh s a xe tu i đ m i hai m i ba. m nhóm, đen thui, c i h l i. Sáng nào nó cũng kéo chi c xe hai bánh ch hai thùng g nh và m đ ng , ra... hành ng c nh tr đ n góc đ ng. S ng i ta không bi t hay sao mà th y nó có treo trên tr đ n t m b ng tr ng s n ch đ “T i đây s a xe đ p đ lo i”.

Khi ông X xin đ ng nh , nó vui v nh n l i ngay:

- D đ c ! D đ c ! Ông Hai c đ ng xe c nh c t đ n đó, không sao h t. Ch này là ch “bá tánh” ch ph i c a riêng cháu đâu mà ông Hai xin phép !

R i nó l y cái thùng g úp xu ng, m i:

- Ông Hai ng i. Cháu đang l tay !

Nó làm nh u nó không tay thì nó có b n ph n ph i ng i... ti p chuy n ông X v y ! Ông th y có c m tình ngay v i th ng nh . Ông c m n r i l y hai mi ng c c-tông ra, treo m t t m lên s n xe đ p, t m th hai đeo lên c c a mình m t cách thích thú !

Ông ng i xu ng thùng g phía sau l ng th ng nh , đ t thu c hút, ung dung. Th ng nh đang ráp s i dây sên vào chi c xe đ p đ ng ng c. Nó v a làm v a nói chuy n v i ông X, m t v n nhìn chằm chú vào công vi c.

- Ông Hai bán xe r i l y gì mà đi ?
- Thì... tôi đi chung xe v i bà nhà tôi.
- Ông đèo bà hay bà đèo ông v y ?

Ông X b t c i:

- Dĩ nhiên là tôi đèo b ch !
- Ý ! Bây gi đ i đ i r i. M y bà ch ch ng ch y bon bon thi u gì, ông Hai.

Nói xong, nó c i i h c h c. Ng ng m t lúc, ch ng nh đang ng m nghĩ gì đó. R i nó nói ti p, gi ng ngang ngang:

- Bây gi sao nhi u ng i bán đ bán đ c trong nhà quá. xóm c a cháu, th y có ng i c y g ch bông n n nhà lên bán đ ng ăn, ông Hai à !

Hình nh đó làm ông xúc đ ng. Ông không bi t ph i nói gì. S b n cùng c a ng i dân trong ch đ đ c g i là u vi t này, đã v t quá xa t m t ng t ng c a con ng i... thì còn l i gì đ nói ? Im l ng, ông hít nhi u h i thu c dài...

Th y sao “ng i đ i tho i” c a nó làm thình, th ng nh quay đ u nhìn l i. Bây gi nó m i th y t m b ng ông đeo tr c ng c. Nó ng c nhiên:

- a ! Ông còn bán cái gi ng gì n a v y ?
- Thì... cháu đ c coi.
- Cái... “liêm” ... Cái “liêm s” là cái gì v y, ông Hai ?
- ... Cái liêm s là... (Ông ng p ng ng tìm l i đ gi i nghĩa) Là ... Là cái mà thiên h ai cũng quý tr ng h t. Ng i ta coi nó có giá tr nh ... có giá tr nh ...

- Nh h t xoàn h ông Hai ?

- ! Đ i lo i nh v y. Thiên h cho r ng ng i nào có cái liêm s cũng th y sáng ng i không kém.

N i tánh tò mò, th ng nh chùi v i hai tay vào m t mi ng gi cũng d nh tay c a nó, r i xoay h n ng i i, h m h :

- Ông Hai cho cháu coi m t chút đ c không ? T cha sanh m đ cháu ch a nghe nói t i cái liêm s bao gi , ch đ ng nói th y.

- À cái này không có coi đ c. L n lên r i cháu s bi t.

Th ng nh tiu ngh u, quay tr v công vi c mà nghĩ: “Ch c là đ x n l m nên ng s !”

Có hai thanh niên d ng l i b m bánh xe. C hai đ u đ c b ng treo tr c ng c ông X. M t anh h i anh kia:

- Cái liêm s là cái gì v y m y ?

Th ng nh nói h t, v s ành s i:

- Là đ n trang lo i x n. M c l m đó !

Ông X m m c i, chua chát nghĩ: “Ch đ đâu có d y con ng i ph i có liêm s . Bây gi , ch th y h c đ u tranh, h c h n thù, h c gi t chóc... ch đâu th y h c làm ng i có đ o đ c, tr ng l nghĩa đ mà bi t liêm s là gì ? ”

M t anh b đ i, nón c i nghiêng nghiêng, t p Honda vào h i mua “s m” xe đ p. Th ng nh nói: “S a xe ch không có bán đ ph t ùng”. Ch cho anh b đ i đi khu t, nó quay l i c i c i nói v i ông X:

- Ru t xe thì nói ru t xe. M y ch nói “s m”. H i đ u cháu đâu có bi t. Cháu ch qua bà x m bán n c s m b n kia đ ng. Th y c i quá ! H nói ti ng gì đâu không hà !

M t thanh niên ch m t ông già, ng ng l i nh th ng nh si t l i cái đ u bàn đ p. Sau khi nhìn ông X, anh thanh niên h i nh ông già:

- Liêm s là cái gì h ông n i ?

Ông già t ng h ng r i nói, gi ng nghiêm trang:

- Là cái mà nó b t con ng i ta ph i c n th n trong suy t trong hành đ ng. Nó không cho con ng i ta làm b y làm qu y, làm sai đ o lý. Nó b t con ng i ta ph i bi t x u h khi có ý xâm ph m thu n phong m t c. Quý m, con th y không ? V y mà th i bu i bây gi có m y ai bi t nó là gì...

Tr ti n xong, ng i cháu đ i ng i ông ng i đàng hoàng v ng chãi trên p t-ba-ga r i m i đ p đi. Ông già quay đ u nhìn i ông X, gi ng nh nh n m t món đ c !

M t tr i đã lên cao. Cây me già c nh đó đ bóng mát r i i xu ng ch “hành ngh ” c a th ng nh . Gió th i hiu hiu. Lá me lăng tăng r ng...

M t ông già râu tóc b c ph đ p xe l c c ghé vô nh s a cái th ng. Sau khi... “ki m tra” i b ph n, th ng nh gãi gãi đ u m c dù tay nó đ h y:

- Cha... V này h i lâu à ông Hai. Cũng năm m i phút à !
- Không sao. Tao đ i. Tao thi u gì thì gi .

Nó v i vàng i t úp cái thùng g c n i, đ t g n ch ông X:

- Ông ng i đây. Có ông Hai này ng i bán xe, t sáng gi không th y ai h i h t. Ch c cũng bu n !

Đó là cách nó gi i thi u đ hai ng i đ d àng b t chuy n v i nhau, n u mu n.

Ông già ng i xu ng, g t đ u chào ông X, r i móc b c thu c rê, m i:

- Ông v n m t đ i u ch i.
- Cám n. Tôi có đ em theo thu c v n s n nhà.

Ông X i y trong túi ra h p thi c gi p màu vàng (lo i đ ng thu c đ i u 555 ngày x a) móp méo tr y tr a, m ra m i i:

- Ông hút th th này coi.

Ông già c t b c thu c vào túi l y m t đi u c a ông X đ lên môi, đ t. ng hít m y h i th t dài r i g t gù:

- Um... M t ph n L ng S n hai ph n Gò V p.
- Đúng ! Ông rành quá !
- M t đ i hút thu c mà không rành sao đ c, ông b n.

Hai ng i im l ng th nh ng h i khói dài. Gi đó, đ ng cũng v ng, ch nghe ti ng lách cách s a xe c a th ng nh . M t lúc lâu sau, b ng ông già t ng h ng r i nheo m t nhìn th ng ông X, gi ng ôn t n:

- Ông b n à. Tôi nghĩ n u ông b n còn chút liêm s thì nên đ p t m b ng bán liêm s c a ông đi. Ch có ph ng vô liêm s m i khoe khoang khoác lác r ng ta là th này, ta là th n , ta h n thiên h v đ m i m t vv... S th t, h không có gì h t. B n vô liêm s đó đã chà đ p m i giá tr tinh th n c a con ng i, đã ch i b truy n th ng đ o đ c c a ông cha đ l i t không bi t m y ngàn năm.

Ông X im l ng g t gù nghe. Ông già ng ng m t chút đ hít m y h i thu c. R i ti p:

- Ông b n à. Tôi tin r ng ông b n là ng i có liêm s . Tr c giác cho tôi th y nh v y. Bây gi , đem rao bán cái liêm s , ông b n có th y đó là hành đ ng thi u suy nghĩ không ? Nói khùng mà nghe, gi đ ông b n có bán đ c cái liêm s , ông b n s “tr ng tay”. Không còn liêm s n a thì ông b n s thành cái gì ?

Ông già ng ng đó, nhìn ông X m t chút r i nói g n t ng ti ng:

- Ông b n s là th ng-vô-liêm-s !

Đ n đây, th ng nh đã s a xong cái th ng. Ông già đ ng lên chào ông X, tr ti n r i đ p xe đi th ng.

Hút tàn đi u thu c, ông X th dài, đ ng lên tháo hai mi ng c c-tông cho vào túi xách. Th ng nh ng c nhiên:

- a ! B ông Hai v h ?
- !
- Sao v s m v y ?
- ! V s m.

Ng... i Bán Liêm S

T...c Gi...7843;: Ti...u T

Th...7913; Ba, 20 Th...225;ng 9 N...259;m 2011 05:00

Ông X nói b...ng m...t gi...ng tr...ng r...ng. Th...ng nh... ân c...n d...n:

- Ông Hai c...n th...n nghe ! Coi ch...ng t...i nó gi...t cái liêm s... à. M...y th...ng l...u mạnh nó gi...t bóp c...a ng...i ta hoài, hà !

Ông X làm thình đ...p xe đi, b...ng nghe nh... cái liêm s... c...a ông nó n...ng nh... chì. V...y mà bao nhiêu lâu nay, ngày ngày ông v...n còng l...ng cồng nó đ... đi tìm m...t chân tr...i, m...t l...i thoát, m...t chút ánh sáng ... cu...i con đ...ng h...m ... !